

ВНУТРІШНЬОЖАНРОВІ ТИПИ ІНТЕРВ'Ю В СПОРТИВНІЙ КЛУБНІЙ ПРЕСІ (НА ПРИКЛАДІ ЖУРНАЛУ “ШАХТЁР”)

Проаналізовано жанр інтерв'ю на шпальтах журналу “Шахтёр”, окреслено історію розвитку й місце цього жанру в спортивній пресі, досліджено внутрішньожанрові типи інтерв'ю на шпальтах клубного видання, що репрезентують усі три жанрові парадигми, а також охарактеризовано модифікації всередині цих трьох типів, визначено причини, що зумовлюють перехід інтерв'ю в різні дискурси.

Ключові слова: інформаційне інтерв'ю, аналітичне інтерв'ю, художньо-публіцистичне інтерв'ю, інтенція, інтерв'юер, спортивна піарналістика.

I. Вступ

Однією з ознак бурхливого розвитку сучасної спортивної журналістики є поява поруч зі спеціалізованою спортивною періодикою та спортивною “пресою в пресі” феномену клубних видань. Виникнення цього типу спортивної преси зумовлено тим, що зараз у зв'язку з досягненнями українських футбольних клубів на міжнародній арені виникла необхідність у формуванні іміджу як команди в цілому, так і окремих гравців.

Народження спортивної піарналістики відбулося лише наприкінці ХХ ст.; першою ластівкою цього феномену в Україні стала газета “Шахтёр”, що виходила в 1997–2006 рр. У 2007 р. на інформаційному ринку її замінив журнал “Шахтёр”, редактором якого є Р. Мармазов. Як зазначено в самому часописі, «журнал “Шахтёр” – найкращий спортивний журнал України 2007 і 2009 рр. і найкраще спортивне видання України 2008 р., за версією Асоціації спортивних журналістів України». На сьогодні в Україні виходить вже п'ять спортивних піар-видань.

Аналіз контенту журналу “Шахтёр” свідчить, що в часописі збалансовано подані інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні жанри [7]; але ця збалансованість багато в чому зумовлена також внутрішньожанровими типами інтерв'ю, оскільки в кожному числі репрезентовано три-чотири матеріали в цьому жанрі.

Актуальність нашої розвідки зумовлена недостатньою розробкою внутрішньожанрових типів інтерв'ю, зокрема його аналітичного та художньо-публіцистичного дискурсів, на шпальтах спортивної преси.

У загальножурналістських працях О. Ковалової [2], І. Михайлина [3], З. Смелкової [8] – жанр інтерв'ю зараховано до інформаційного роду, О. Тертичного – до інформаційної та аналітичної жанрової парадигми

[10], В. Сиченкова – до художньо-публіцистичного дискурсу [9]. Місце, роль та види інтерв'ю у спортивній пресі досліджували В. Глод [1], В. Осінчук [5], С. Михайлов [4].

II. Постановка завдання

Мета статті – дослідити жанрові трансформації інтерв'ю на шпальтах журналу “Шахтёр” та визначити характерні риси кожного окресленого типу.

III. Результати

Інтерв'ю є одним з найважливіших жанрів спортивної журналістики. С. Михайлов зазначає: “Особливо подобається спортивним журналістам такий жанр, як інтерв'ю. Але інтерв'ю як жанр налічує безліч видів і підвидів. Найбільш активно використовується інтерв'ю-діалог, де на питання журналіста відповідає інтерв'юювана особа. Однак існує ще інтерв'ю-монолог, колективне інтерв'ю, інтерв'ю-замальовка, інтерв'ю з коментарями, інтерв'ю-анкета. Спортивному журналісту, крім інтерв'ю-діалогу, найбільш доцільно використовувати інтерв'ю з коментарями та інтерв'ю-замальовку” [4, с. 82].

Становлення інтерв'ю в спортивній пресі ще триває, оскільки це порівняно молодий жанр. Наш аналіз засвідчив, що в 1920–1930-х рр. інтерв'ю ще не використовували, а в їх ролі виступали матеріали в жанрі спогадів [7]. Як встановив В. Глод, інтерв'ю в спортивній пресі з'явилося лише наприкінці 1960-х рр., коли відбулася якісна трансформація спортивної преси; у цей час спостерігається глибше проникнення в сутність подій, насичення змісту аналітичними й виражальними засобами публіцистики та еволюції багатьох жанрів. Дослідник наголосив, що інтерв'ю на початку 1970-х рр. розвивається надзвичайно швидко, зазнає істотних змін, з'являються різні модифікації інтерв'ю: інтерв'ю-діалог, колективне, пряма лінія, інтерв'ю-анкета [1].

Проте ще тривалий час інтерв'ю посідає в спортивній пресі другорядне місце. Про це йдеться в дослідженні В. Осінчука, який

подав статистику репрезентації жанрової парадигми спортивних публікацій на сторінках обласної преси 1970–1980-х рр. у відсотковому відношенні: замітка (70,5%), звіт (16,7%), стаття (6,1%), нарис (1,9%), розповідь (1,6%), інтерв'ю (2,5%) [5]. “Використання різноманітних жанрів, особливо нарисів, зарисовок, інтерв'ю, – відзначив В. Осінчук, – дозволило б більшою мірою викликати ефект присутності, що мотивовано як необхідністю всебічного відбиття подій, так і врахуванням об'єкта дієвості... Недостатньо друкувалися й листи читачів, майже відсутні на сторінках газет при висвітленні фізкультурно-спортивних матеріалів *круглі столи, діалоги, дискусії, прес-конференції* (курсив наш. – Ю.С.) тощо” [5, с. 56].

Таким чином, інтерв'ю в українській спортивній пресі поширюється лише наприкінці 70-х рр. ХХ ст. Відносно пізня поява інтерв'ю була загальним явищем журналістики різних країн. Так, в американській періодиці інтерв'ю з'являється набагато пізніше за інші жанри. Про це, зокрема, вказує А. Оскерко: «До середини 1870-х рр. вислови інтерв'ююваних з'являлися в журналістських публікаціях лише у вигляді прямих цитат. Взятє у К. Маркса інтерв'ю Дж. Суїнсона (1880) містило в собі лише кілька коротких прямих цитат з висловлювань автора “Капіталу”. Однак у наступні десятиліття інтерв'ю стає все більш популярним жанром журналістики США. У 1890-і рр. інтерв'ю було вже поширеним жанром у газетах Нью-Йорка. Журналісти часто інтерв'ювали політиків, брали інтерв'ю в Папи Римського, членів британського й німецького кабінету міністрів, іноземних візитерів. У кінці століття інтерв'ю починає поширюватися в Європі» [6]. Враховуючи, що журналістика США виникла наприкінці XVII та на початку XVIII ст. (це були бостонські газети “Паблік Оккаррензіс” (1690) та “Бостон Ньюслеттер” (1704)), появу інтерв'ю лише наприкінці XIX ст. слід вважати достатньо пізньою.

Більшість сучасних учених, зокрема О. Коновалова [2], І. Михайлин [3], З. Смєлкова [8], відносять інтерв'ю до інформаційних жанрів, але цей жанр не можна обмежити лише інформаційними функціями, оскільки він має значно більший потенціал, ширші можливості, ніж звичайне інформування. Це, зокрема, виявляється вже в самій класифікації інтерв'ю, у якому, наприклад, З. Смєлкова виокремлює такі види: інформативні, експертні, проблемні, інтерв'ю-знайомства, колективні (прес-конференція та бліц-інтерв'ю), інтерв'ю-монолог, інтерв'ю-думка, інтерв'ю-замальовка [8].

Набагато ближчим до розкриття феномену інтерв'ю перебуває О. Тертичний [10], який відносить інтерв'ю до аналітичної па-

радигми. Дослідник виокремлює інформаційне та аналітичне інтерв'ю, але, подавши доволі розгалужену типологію художньо-публіцистичних жанрів, не включає до неї інтерв'ю. Особливу цінність становить дослідження В. Сиченкова “Інтерв'ю-портрет как тип коммуникации” [9], де інтерв'ю розглядається саме серед художньо-публіцистичних жанрів.

Журнал “Шахтёр” надає цікаві матеріали для спостереження за еволюцією інтерв'ю від інформаційної до аналітичної та художньо-публіцистичної парадигм. Отже, розглянемо внутрішньожанрові типи інтерв'ю на прикладі цього часопису.

Інформаційне інтерв'ю. У виданні зустрічаються декілька модифікацій інтерв'ю: фрагментарне, колективне, інтерв'ю-полілог, інтерв'ю-діалог.

У фрагментарному інтерв'ю відсутні запитання журналіста, а подаються лише відповіді діяча з попереднім визначенням теми питання. Цей тип споріднений з інтерв'ю-монологом, оскільки не містить конкретних детальних питань, а лише вказівку на загальний напрям розмови. “Інтерв'ю-монолог не передбачає конкретних детальних питань, – вказує О. Коновалова, – автор лише позначає загальний напрям розмови, кваліфікованого пояснення, повідомлення оцінок державного діяча, підприємця тощо, посилаючись на інтереси читачів” [2, с. 72–73]. Прикладом фрагментарного інтерв'ю є матеріал «75 лет “Шахтёру”: как это будет» (2011. – № 3), де містяться висловлювання С. Палкіна на певні теми, зокрема: про алею слави, про друкування книг, про футбольні табори, про поєдинок ветеранів, про гранд-шоу тощо.

Привертає увагу різновид колективного інтерв'ю, який лише зрідка зустрічався в спортивних ЗМІ в радянський час, про що зазначив В. Глод: «Практикуються колективні інтерв'ю, у яких присутній і читач. Газета “Физкультурник Белоруссии”, наприклад, надрукувала інтерв'ю з найкращим футболістом республіки 1984 р. Сергієм Алейниковим. Воно готувалось трьома етапами. Спочатку редакція провела конкурс, визначивши за результатами читачького опитування футболіста року. Потім, оголосивши ім'я найсильнішого, газета запропонувала читачам прислати до редакції запитання для С. Алейникова. На третьому етапі газета надрукувала колективне інтерв'ю своїх читачів з футболістом» [1, с. 14]. Відтоді колективне інтерв'ю позбулося маргінального статусу й стало традиційним у сучасній спортивній журналістиці.

Структура колективного інтерв'ю складається із запитань читачів, коли кожний з них ставить два-три запитання, і відповідей ге-

роя. Як на приклад пошлемося на матеріал під назвою «Фернандиньо: “Когда проигрываем, хочу умереть”» (2010. – № 9), який має таку форму (подаємо скорочений варіант із збереженням його початку та кінцівки): «Вадим Шеховцов, Новоайдар: “Який твій найбільш пам’ятний гол?”» (відповідь футболіста), «Сергій Ватулін, Світлодарськ: “Кого з суперників ти б хотів бачити в групі Ліги чемпіонів?”» (відповідь), «Дамір Сяїтов, Антрацит: “Хто твій найкращий друг в “Шахтарі”?»» (відповідь), “Хто був твій улюблений гравець в дитинстві?”» (відповідь), “Які страви української кухні тобі подобаються?”» (відповідь), «Костянтин Апаліков, Брянка: “Чи вважаєш ти вже Україну своїм другим домом, і чи сумуєш за Бразилією?”» (відповідь), «Андрій Назаркевич, Львів: “Яке місце у твоєму житті займає віра в Бога?”» (відповідь), «Олексій Шульженко, Северодонецьк: “Яким ти бачиш своє життя через 5 років?”» (відповідь), «Джафар Джафаров, Єнакієве: “Що ти відчуваєш, коли команда програє або грає внічию?”» (відповідь). Таким самим способом побудоване колективне інтерв’ю «Дарио Срна: “Если б не футбол, был бы официантом”» (2010. – № 10) та багато інших матеріалів.

Колективне інтерв’ю виконує полісемантичні, багатоаспектні функції. По-перше, демонструє широке коло вболівальників команди, які розсіяні по всій Україні. По-друге, дає змогу читачеві виступити в ролі журналіста. Вагома й та обставина, що разом з прізвищем читача подається й назва міста, а це створює ефект колективізму, дає змогу сприймати питання як акт публічної (навіть масової) комунікації, оскільки аудиторія міста, з якого читач надіслав запитання, відчуває свою причетність до створення цього інтерв’ю.

Розгляд значної кількості колективних інтерв’ю журналу “Шахтёр” дає підстави визначити провідні ознаки цього жанру: колективізм створення; різноманітність і різнобарвність питань, які не об’єднані інформаційним приводом чи конкретною темою; журналіст для реципієнта зовнішньо не присутній у розмові, оскільки неначе делегує свої повноваження читачам. Але це не означає, що журналіста усунуто з матеріалу. Навпаки, він залишається повноцінним автором такого інтерв’ю, виступаючи модератором, відбираючи найцікавіші, найбільш оригінальні питання з листів, визначає структуру інтерв’ю (початок, середину та кінець), визначає напрям розмови, основні поворотні теми, визначає найбільш вдалий хремотонім для матеріалу тощо.

Аналітичне інтерв’ю. Серед аналітичних інтерв’ю в журналі найбільш істотні інтерв’ю-діалоги та інтерв’ю-полілоги (своєри-

дна форма бесіди, у якій задіяний один журналіст і два-три респонденти). “Те, до якої групи жанрів можна зарахувати конкретне інтерв’ю – інформаційних або аналітичних, залежить уже від змісту тексту, викладеного у формі інтерв’ю, – підкреслив О. Тертичний. – Якщо інформаційне інтерв’ю несе в собі лише повідомлення про факт, відповідаючи на питання: Хто? Що? Де? Коли?, то аналітичне інтерв’ю, крім того, містить і аналіз факту, відповідаючи при цьому на питання: Чому? Яким чином? Що це означає? тощо. Роль автора аналітичного інтерв’ю полягає насамперед у тому, що своїми питаннями він задає напрям аналізу, який зазвичай здійснює сам інтерв’юований” [10, с. 64].

В інтерв’ю, репрезентованих у виданні, запитання найчастіше формулюються таким чином, що вимагають висвітлення вузлових моментів явища, події. Так, наприклад, в інтерв’ю “Вауа сон, Дима!” (2010. – № 8) журналіст ставить Чигринському такі запитання: «Якщо порівнювати “Барселону” з “Шахтарем”, то що ти можеш сказати про особливості цих команд» (відповідь футболіста), “Барселона – це більше, ніж клуб?” (відповідь), «В один з візитів “Барселони” до Донецька на матч Ліги чемпіонів поцікавився у тодішнього президента Лапорти, що станеться швидше – у Барселоні побудують собор Гауді (будується з 1882 р. – прим.) або “Шахтар” виграє Лігу чемпіонів? Лапорта сказав, що це трапиться приблизно одночасно. А як ти вважаєш?» (відповідь) тощо. Відтак, своїми запитаннями журналіст задає аналітичний характер інтерв’ю.

Таким способом розгортається аналітичне інтерв’ю на тему суддівства “Мишель Вотро: “Мы потеряли больших личностей”» (2010. – № 11), де ставляться такі питання: “Пане Вотро, дуже часто після невдалої гри команди звинувачують суддю. У всякому разі, це дуже в традиціях українського футболу...” (відповідь), “Час іде, а що змінюється у футболі?” (відповідь), “Що ж найважливіше в суддівському ремеслі?” (відповідь), “Чи існують типові національні особливості суддів? Наприклад, чим відрізняється італійська школа від французької?” (відповідь), «Отже, доведеться відмовитися від поняття “суддівська школа”?» (відповідь).

Розглянуті публікації містять аналіз факту, відповідаючи на запитання: Чому? Яким чином? Що це означає? тощо. Журналіст своїми питаннями задає напрям аналізу, який здійснюють співрозмовники (Д. Чигринський, М. Вотро).

Аналітичні інтерв’ю передбачають виклад особою своїх поглядів, уявлень, думок про предмет бесіди, а отже, і надання читачам таких знань, які дають змогу виявити

причинно-наслідкові зв'язки обговорюваної події, винести певні оцінки, дати прогноз розвитку події, аргументувати певну позицію. Зміст інтерв'ю насичується аналізом дійсності, що й дає підстави віднести його до аналітичних жанрів. Аналітичні інтерв'ю з'являються кожні два-три місяці, оскільки виникає потреба прокоментувати, як минули ці місяці для команди, наскільки вони були продуктивними, які були помилки, чого вдалося досягти, які цілі ставляться далі перед клубом тощо.

Художньо-публіцистичне (портретне) інтерв'ю. Міжвидова та міжродова природа інтерв'ю зумовлює його репрезентацію й серед художньо-публіцистичних жанрів. Найбільш виразно художньо-публіцистична природа виявляється в портретному інтерв'ю. В. Сиченков у праці "Интервью-портрет как тип коммуникации" визначив характерні особливості портретного інтерв'ю та створив його універсальну модель, до якої включив такі компоненти: герой – формат – ЗМІ – періодичність – документальна основа – автопортрет – драматизм [9]. Спорідненими до портретного інтерв'ю є інтерв'ю-замальовка та інтерв'ю-розповідь, що дають силуетний портрет людини.

Головний акцент у портретних інтерв'ю журналу "Шахтёр" робиться на психологічній функції. Інтерв'юер ставить перед собою мету за допомогою довірливої бесіди розкрити образ головного героя, його особистість. Журналіст ретельно продумує запитання й ставить їх таким чином, що герой сам розкриває себе, свій характер, малюючи таким чином свій автопортрет, реконструюючи своє життя. Цей автопортрет є не силуетним, як це ми спостерігаємо в інтерв'ю-замальовках, а деталізованим, всеохопним, багатограним. У певному сенсі портретне інтерв'ю виступає скомпресованою формою портретного нарису, оскільки виконує всі його функції й має характерні ознаки цього жанру: героя, документальну основу, драматизм. Аналогічно до нарису предметом портретного інтерв'ю є не стільки результат людської діяльності, скільки сам процес діяльності й людина як суб'єкт дії. Метою портретного інтерв'ю, так само, як і портретного нарису, є розкриття характеру героя, тому автор інтерв'ю намагається за допомогою власних питань і відповідей героя простежити обставини життя особи, зрозуміти мотиви вчинків, відкрити глибинні особистісні риси героя (психологію, характер), а також соціальний сенс його діяльності, зобразити героя не лише як спортсмена, а і як людину (друга, сина, чоловіка, батька), проникнути в його внутрішній світ, сформулювати в реципієнтів його цілісний образ.

Усебічне розкриття характеру героя відбувається в портретному інтерв'ю "Строго с шиком" (2010. – № 11), яке провела журналіст Є. Кузичева з футболістом Разваном Рацем. Подамо деякі фрагменти із цього інтерв'ю: "Разван Рац завжди у доброму гуморі. Ти хоч колись сердишся?" (відповідь), "А якщо під гарячу руку когось образив, потім вибачаєшся?" (відповідь), "Дивлячись на тебе, насилу віриться, що ти вмієш тільки грати у футбол. Напевно, є ще таланти?" (відповідь), "Ти у нас хлопець без комплексів. Але має бути хоч щось таке, чого ти ніколи не зробиш?" (відповідь).

Інтерв'юер повністю розкриває характер свого героя, точніше, спонукає його до саморозкриття, що стає можливим завдяки правильним запитанням. Зокрема, виявилися такі риси героя, як: тип його характеру (сангвінік, сова), сором'язливість ("Ніколи не користувався своїми зв'язками") і водночас франтізм, доброзичливість, відхідливість, готовий поділитися (коли він відповідає на запитання, чи хоче він спустити весь свій одяг з аукціону: "Ні, я краще просто роздам. Я частину речей вже віддав – друзям, які не мають можливості купувати такий дорогий одяг"), відданість клубу ("Я ніколи не хотів їхати з Донецька і не збираюся цього робити") та Батьківщині (на запитання журналіста, ким себе відчуває гравець після багатьох років життя в Україні: румуном чи українцем, футболіст відповідає, що, звісно, румуном), ставлення до своїх вчинків (самобичування, сором'язливість: "Мені соромно, коли ми погано граємо і коли я ображаю мою дружину"), дотримання свого слова ("Якщо посперечався на щось, то завжди тримаю слово"), риси характеру, які йому не подобаються в людях (брехня, лицемірство, нещирість, пихатість: "Не подобається, коли обманюють, вчиняють нечесно. А в чоловіках ще дуже не люблю, коли вони зверхні, пихаті"); герой розкривається не лише як футболіст, а і як людина, що має якісь уподобання, схильності ще до якихось професій (зокрема, кухаря).

Отже, розглянутий нами твір відповідає всім ознакам портретного інтерв'ю, оскільки в ньому репрезентовано цілісний, багатограний портрет героя. Причому таке портретне інтерв'ю зазвичай доповнюється коментарями журналіста, які ілюструють ті чи інші риси характеру героя, зокрема в аналізованому нами тексті спостерігаємо такі коментарі: "Ось уже багато років Рац допомагає дитячому будинку в Макіївці" (співчуття, любов до дітей), "У лютому 2009 року перед матчем "Шахтаря" з "Тоттенхемом" Рац зробив пророцтво: "Між іншим, я думаю, що в цьому році наша команда дійде

до фіналу Кубка УЄФА” (гарна інтуїція, певною мірою віщунство).

Ще ближче до жанру портретного нарису є публікація журналіста В. Соколова під назвою «Дуглас Коста: “Одной левой”» (2011. – № 1), оскільки тут, крім біографічної довідки (бліц-портрета), яка доповнює інтерв'ю й містить відомості про найвизначніші факти із життя спортсмена, є також розгорнутий лід, у якому автор подає характеристику футболіста: “Коли бачиш реактивного Дугласа Косту на полі, думаєш тільки про одне: якщо ним серйозно зацікавиться славнозвісний НДІ цитології і генетики, проблема двигуна для далеких космічних перельотів буде вирішена. Але прийшовши на інтерв'ю, Дуглас змінюється: тепер це зібраний, серйозний молодий чоловік...”. Із цього інтерв'ю повністю вимальовується портрет спортсмена, який автор розкриває за допомогою таких запитань: “Дуглас, звідки в тебе такі супершвидкість і ривок, якими ти всіх в Україні вже замучив?” (відповідь), “Це козирі, а слабкі сторони у тебе є?” (відповідь), “Коли ти на полі, здається, що м'яч відібрати можна лише через твій труп. У житті ти такий же войовничий?” (відповідь), “А чим займаєшся окрім футболу? Інші види спорту цікавлять, кіно, музика?” (відповідь), “Як сім'я реагує на твої успіхи-невдачі?” (відповідь), “Ти в цьому сезоні викликався у дорослу збірну Бразилії. Мрія збулася?” (відповідь).

Таким чином, за допомогою правильно сформульованих запитань, довірливої бесіди і щирих відповідей вимальовуються риси характеру героя: пихатість, зарозумілість, хвалькуватість (на запитання, чи є в нього недоліки, герой відповідає: “Моя ліва нога дійсно краща за праву. Проте я однією лівою можу зробити те, чого інші і двома не зможуть”, а на запитання, у кого він навчався, з кого брав приклад, іде така відповідь: “Моя техніка – це моя техніка”), жадібність до грошей (на запитання, чи важко було йому перебиратися до Європи, футболіст відповідає: “Це мрія – грати в Європі, вигравати титули. Ну, і фінансове питання теж вельми важливе”), здатність швидко до всього адаптуватися (відповідаючи на запитання про своє хобі, Коста зазначає: “На ковзанах вчуся кататися”, що є незвичним для бразильця), почуття гумору («Хочу пробитися у фінал Ліги чемпіонів і там ... зіграти з “Чорноморцем”» (команда з чемпіонату України)), врівноваженість (“Не люблю конфліктів, намагаюся триматися від бійок подалі”), співчуття, захист слабких (“Якщо потрібно буде когось захистити, заступитися за слабкого, то я готовий!”), впертість, працьовитість (виявляються через слова журналіста: “Коли ти на полі, здається, що м'яч відібрати можна лише через твій труп”),

патріотизм (“Моя головна мрія – зіграти за свою національну збірну на чемпіонаті світу – 2014”, “Попросив у Діда Мороза, щоб я повернувся в збірну і зіграв там”) тощо. Отже, за допомогою портретного інтерв'ю вимальовується деталізований портрет героя, що розкриває футболіста в різних іпостасях, виявляє риси його характеру, його ставлення до родини, до Батьківщини тощо.

Портретні інтерв'ю зустрічаються в кожному числі, причому це не лише портретні інтерв'ю-діалоги, а й інтерв'ю-полілоги (один журналіст та два й більше респондентів), зокрема, таким є матеріал В. Соколова під назвою «Вілліан: “Воздушный змей”» (2011. – № 4). Це інтерв'ю з футболістом “Шахтаря” Вілліаном та його дружиною Ванессою. Портрет футболіста змальовано набагато виразніше, детальніше, оскільки він створений не лише прийомами самохарактеристики героя, а й характеристики дружини, яка розкриває Вілліана в оптиці свого сприйняття як людини, чоловіка.

Це портретне інтерв'ю доповнюється біографічною довідкою (бліц-портретом) та авторською характеристикою, поданою в ліді з використанням багатьох тропів (метафор, епітетів), які передають захоплення футболістом: «Вілліан у свої 22 – один з лідерів чвертьфіналіста Ліги чемпіонів, і, коли Прем'єр-ліга за підсумками сезону буде роздавати слонів, навряд чи вона забуде про “десятку” “Шахтаря”. Надто вже яскраво грає в цьому сезоні нестримний бразильський вінгер. Іноді здається, що він не біжить – пурхає по футбольному полю, так легко йому даються ривки, обведення і розкішні голи. Який Вілліан у грі, ми знаємо – паморочить голови правим захисникам, робить сумними воротарів... Який він чоловік, співак і у скільки мільйонів себе оцінює – зараз з'ясуємо...». У цьому портретному інтерв'ю журналіст розкриває героя як спортсмена, співака, сина, чоловіка за допомогою правильно підібраних питань, встановлення психологічного контакту із співбесідниками. У цілому інтерв'ю-полілоги зустрічаються на шпальтах журналу досить часто.

IV. Висновки

Отже, інтерв'ю є амбівалентним, міжродовим жанром, який наділений іманентними можливостями репрезентації в інформаційній, аналітичній та художньо-публіцистичній парадигмі. Метаморфози цього жанру безпосередньо залежать від комунікативної інтенції журналіста, яка може мати три вектори: 1) отримання новинарної інформації про подію чи звичайне з'ясування фактів особистого життя (інформаційне інтерв'ю); 2) проведення аналізу якихось явищ спортсменом, спонукання співрозмовника до викладу ним оцінок, знань, уявлень, думок, прогнозів щодо обговорюваної проблеми (аналі-

тичне інтерв'ю); 3) змалювання портрету за допомогою самохарактеристик героя дає можливість проникнути у його внутрішній світ, зрозуміти мотиви вчинків, відкрити глибинні особистісні риси героя (психологію, характер), а також висвітлити соціальний смисл його діяльності; залучення до такого інтерв'ю третіх осіб дає змогу детальніше репрезентувати спортсмена в інших іпостасях: як чоловіка, сина, батька, друга (художньо-публіцистичне, портретне інтерв'ю). Таким чином, феномен інтерв'ю полягає в тому, що, маючи традиційну композицію, воно є універсальним жанром, репрезентованим у всіх трьох родах журналістики. Наше дослідження актуалізує використання в сучасній пресі аналітичного та художньо-публіцистичного типів інтерв'ю, а також ширшого звернення до колективного інтерв'ю.

Список використаної літератури

1. Глод В. Информационные жанры в современной спортивной журналистике : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.10 / Владимир Иванович Глод. – К., 1988. – 20 с.
2. Коновалова О. Основы журналистики : учеб. пособ. / О. Коновалова. – М. : МарТ, 2005. – 272 с.
3. Михайлин І. Основы журналистики : підручник / І.Л. Михайлин. – 5-те вид., доп. і поліпш. – К. : ЦУЛ, 2011. – 496 с.
4. Михайлов С. Спортивная журналистика : учеб. пособ. / С. Михайлов, А. Москов. – СПб. : Изд-во Михайлова В.А., 2005. – 224 с.
5. Осінчук В. Пропаганда фізичної культури і спорту : навч.-метод. посіб. / В. Осінчук. – К. : [Б. в.], 1993. – 80 с.
6. Оскерко А. Возникновение жанра интервью: от истоков к современности [Электронный ресурс] / А. Оскерко. – Режим доступа: lib.convdocs.org/docs/index-52738.html.
7. Сазонова Ю. Система спортивной преси в Україні: особливості становлення та сучасне функціонування : магістерська робота / Ю. Сазонова. – Х. : ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2012. – 174 с.
8. Смелкова З. Риторические основы журналистики. Работа над жанрами газеты : учеб. пособ. / З. Смелкова. – 4-е изд., испр. – М. : Наука, 2006. – 320 с.
9. Сыченков В.В. Интервью-портрет как тип коммуникации (на материале российских печатных еженедельников 1985–1996 гг.) : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.01.10 / Владимир Владимирович Сыченков. – Казань, 2007. – 19 с.
10. Тertychnyy A. Жанры периодической печати : учеб. пособ. / А. Тertychnyy. – М. : Аспект-Пресс, 2002. – 320 с.

Стаття надійшла до редакції 16.01.2013.

Сазонова Ю.А. Внутреннежанровые типы интервью в спортивной клубной прессе (на примере журнала “Шахтер”)

Проанализирован жанр интервью на страницах журнала “Шахтер”, очерчена история развития и место этого жанра в спортивной прессе, исследованы типы интервью на страницах клубного издания, представляющие все три жанровые парадигмы, а также охарактеризованы модификации внутри этих трёх типов, определены причины, обуславливающие переход интервью в разные дискурсы.

Ключевые слова: *информационное интервью, аналитическое интервью, художественно-публицистическое интервью, интенция, интервьюер, спортивная пиарналістика.*

Sazonova Y. Internally Genre Types Interviews in Sports Club Press (for Example the Magazine “Shakhtar”)

Analyzed genre interview in the magazine “Shakhtar”, outlined the history of the genre and place in the sports press, explored types of interviews in the pages of club editions of all three genre paradigm, as well as modifications described within these three types, identified reasons for the transition interviews in different discourses.

Key words: *informational interview, analytical interviews, artistic and journalistic interview, the intention, the interviewer, sports piarnalіstika.*